

Még egyszer Kertész

A levél voltaképpen barátsággal íródott, ezért is válaszolok rá. Éppen egy héttel ezelőtt azt játszottam el a lap tárcarovatában, hogy egy baráti szavazás eredményeképpen kiket választottak az elmúlt század, de már nem élő legjobb íróinak. Most mindegy is ez. Krúdy neve pl. vitathatatlan volt, s amikor lejegyeztem őt, mellesleg megemlítettem, hogy Kertész Imrének is ő a kedvenc magyar kollégája. A levél szerint ez csibészség volt, hogy jön Krúdy mellé egy Kertész. Csak azt akartam volt érzékeltetni, milyen érdekes, hogy stílusban, a megformálás módozataiban, világképben, élményanyagban ennyire más vidékről jött író is Krúdyt, mondjuk így, kultiválja. A levél így folytatódik: „...De Kertész Imre neve bezsaluzta a képzeletemet, mert éppen ő maga a zsalu, amellyel rosszkedvű személye, darabos stílusa fátumszerűen eltakarja hosszú évekre irodalmunkat a világból. A műhelyek majd az ő fordítását, értelmezését támogatják. De az olvasók ezekből a történetekből, a magyar irodalomból, sajtóságokból, színekből keveset kaphatnak viszont...stb.” Ezek bizony komoly ostobaságok. S vélhetően népszerű ostobaságok. Ezért némileg tanáros leszek. A Nobel-díjat a legnagyobb élő magyar író kapta? Nem. Egyfelől nincs is legjobb magyar író, illetéknéppen Kertész is a sok kiváló, nagyformátumú magyar írók egyike. Több magyar élő kaphatott volna teljes joggal Nobel-díjat? Igen, több magyar író kaphatott volna Nobel-díjat. De ha pl. az „áruló” Esterházy kapta volna, a nemes jobboldal akkor is hörögne és a fogát csikorgatná, mint ahogy a Magyar Nemzet heteken azt föcsörészte a Nobel-hír után, hogy a becstelen Kertész negyven éve plagizált egy kollégájától. Igen, megírta helyette a második és a harmadik fölvonást, mert a színház ilyen, több kéz mozog egymás mellett, ráadásul még az izgága dramaturgok is. Ezt tudták elővakarni, márhogy Kertész lop, lopja a témát. A Magyar Írószövetség volt elnöknője vad könnyezésbe fogott a díj hallatán. Ő, nem, nem örömeiben tette. Na és ha Nádas kapja a díjat, aki szintén nagyon, nagyon megérdemelné, nyomban előkerülne a szexuális másság irtóztató, hátborzongató-témája. Kertész hirtelen föltámadó népszerűsége, világhíre, hatalmasra puffasztott holokausztárnya mármost sötétségbe takarja a magyar irodalom pompázó, ezer színű virágokkertjét? Nem, nem takarja sötétségbe. Ha akarná se tudná. Személyesen tudom, hogy Kertész nem csak a maga menedzselésével foglalkozik, hanem előszeretettel ajánl külföldi kiadók figyelmébe ismeretlen, fiatal írókat is. Komoly súllyal, olykor az itthoninál is erőteljesebb elismeréstől övezve van jelen külföldön és nem csak német, hanem egyéb nyelvterületen is Nádas Péter, Esterházy Péter, Krasznahorkai László, Földényi László, Szijj Ferenc, **Eörsi István**, Parti Nagy Lajos, Garaczi László, Kukorelly Endre, Láng Zsolt, Balla Zsófia, Bodor Ádám, Békés Pál, Márton László, Tandori Dezső, Szabó Magda, Kányádi Sándor, a szegény Tar Sándor és a sor nem teljes. Szerintem ez elég színes tabló. Vagy nem az, kedves barátom? No és hányan tudják pl. most, jelen pillanatban ebben az országban, hogy Krasznahorkai vagy Bodor milyen nagy író, hm? A szakma fele tudja. Vagy néhány egyetemista, kicsi bölcsész.

Hogy Kertész stílusa darabos lenne?! Ő, nem, dehogyis. Kertész stílusa szigorúan megformált, már-már zenei módon megkomponált, a fekete íróniával áthatott stílus. Kertész prózája egyszerre mélyen bölcséleti és zsigerileg tapasztalati. Nem kétséges, szokatlan stílus. Nem nagyon írtak így minálunk eddig. Kertész nagy író, nagy, nemes vad, s olyasmit tudott megcsinálni, amelyet a világon, bizony, bizony, senki más. Nem fog Kertész mindenkinek tetszeni. Helyes. Nem fogja Kertészt mindenki érteni. Ez se olyan nagy baj. Aki pedig azt hiszi, hogy a Sorstalanság népszerűsége árthat a magyar irodalomnak, az komolyan téved. A magyar irodalomnak jobban árt, ha a gazdag, vállalkozó fiú Kossuth-díjat vásárol az édesapjának, egy szorgos, ugyanakkor enyhén szólva is közép-szerű, ámbár bizonyára nagyon kedves embernek.